

Hållbar utveckling A

Kursinformation 2018

Varmt välkommen till Hållbar utveckling A!

De senaste åren har hållbarhetsfrågor som klimatförändringar, hårt utnyttjade ekosystem och fattigdom tagit allt större plats på den internationella politiska dagordningen och i den offentliga debatten. I och med begreppets allt mer frekventa användning finns det ett behov att föra en vetenskapligt grundad diskussion om begreppets innebörd och konsekvenserna av dess användande.

Hållbar utveckling A tar sin utgångspunkt i synen på samhället och naturen som ett enda system. Komplexiteten i detta kräver ett tvärvetenskapligt och mångfacetterat angreppssätt.

Oavsett om du läser kursen Hållbar utveckling A som ett steg i en fortsatt utbildning inom området eller om du läser den som ett komplement till andra studier, är kursen utformad för att du ska få de grundläggande kunskaper om ekonomiska, politiska, ekologiska och etiska förhållanden som krävs för att förstå och/eller arbeta med världens överlevnadsfrågor.

Välkommen!

/Alexis Engström & Sanna Gunnarsson, kursledning

*We don't have all the answers in how to do this,
so let's begin the journey by making sure we're
asking the right questions.
- J. Agyeman*

Information om Hållbar utveckling A

Struktur och upplägg

Hållbar Utveckling A består av fem olika delkurser som har arbetats fram i tätt samarbete av tre olika kursledningar. Kursen omfattar totalt 30 högskolepoäng (hp) och ges på helfart, främst dagtid. De olika delkurserna examineras separat och strukturen visualiseras nedan. Två av delkurserna ges i samband med fristående kurser. Detta rör delkursen "Historiska perspektiv på miljö, utveckling och globalisering" som även ges under namnet "Global miljöhistoria" (GMH) samt delkursen "Klimat, energi, ekosystem och resursanvändning" som även ges under namnet "Klimatet, energin och det moderna samhället" (KE). Delkurserna finns presenterade i detalj på s. 7-14.

Kompetenser för hållbar utveckling

Gemensamt för kurserna i Hållbar utveckling A är att vi arbetar med fem centrala hållbarhetskompetenser: Systemtänkande, Strategisk kompetens, Interpersonell kompetens, Normativ kompetens och Antecipatorisk kompetens (förmågan att förutse mönster och trender). Kompetenserna kommer introduceras under en workshop den 12:e september och presenteras i artikeln av Wiek et al (2011) som ni kommer att läsa vecka 37. Kompetenserna återkommer i examination och undervisning löpande under kursen.

Schema

Samtliga delkurser har ett gemensamt schema där alla tillfällen och deadlines finns att hitta. Schemat är uppdelat i två dokument där det första innehåller period ett, vecka 36-43, och det andra period två, vecka 44-2. När schemat uppdateras med viktiga ändringar så kommer detta markeras med hjälp av **röd text**. För alla tider som inte anges med exakta minuter gäller akademisk kvart. Det innebär till exempel att ett tillfälle där det står 9-12 börjar 9:15. Alla seminarier och inlämningar är examinerande och därmed obligatoriska. Om något annat tillfälle (t.ex. en workshop) är examinerande och obligatoriskt så anges det i schemat.

Schemat är färgkodat och varje kurs har en egen färg enligt systemet nedan

Introduktion till hållbar utveckling	Välfärd, utveckling och globalisering	Global miljöhistoria
Klimatet, energin och det moderna samhället	Kommunikation och projektledning för HU	Sociala och öppna event

Tillfällen

Hållbar utveckling A består av flera olika undervisningsformer, här förklaras de vanligaste

Föreläsningar

Kursen bygger till stor del på inbjudna gästföreläsare både från akademi, civila samhället och näringslivet. Föreläsningsserien består av speciellt inbjudna gästföreläsare och eftersom de bidrar med nya och/eller andra perspektiv än litteraturen är de tänkta att vara ett komplement till denna. Det betyder att det kan vara svårt att ta igen en missad föreläsning. Vi rekommenderar därför starkt att ni närvarar vid samtliga tillfällen på kursen.

Workshops

I samtliga delkurser ingår workshops som lärandemoment, vissa workshops är examinerande och andra är det inte, detta framgår tydligt i era scheman. Gemensamt för momenten är att de är centrerade kring studentaktivitet och att de fokuserar på både kunskaper och färdigheter.

Seminarier

Seminarier utgör den främsta formen av vetenskapligt samtal inom akademien. Det är ett tillfälle för att skapa sig en bättre förståelse för grundläggande begrepp och företeelser, men framförallt för att dra kopplingar och lyfta

diskussionen och förståelsen till en högre nivå än vad som är möjligt vid eget läsande. För att få ut så mycket som möjligt av seminariet är det viktigt att komma väl förberedd. Till vissa seminarium hör en förberedelseuppgift som genomförs innan. För seminarierna gäller 100 % närvarokrav. Deltagande i förseminarium och inlämnad förberedelseuppgift (på de seminarier där förberedelseuppgifter är kopplade) är obligatoriskt för att få delta i seminariet. Frånvaro kompletteras skriftligen eller vid särskilda uppsamlingsseminarier. Det kan dock inte garanteras att möjligheten för att komplettera finns före terminens slut.

Kursportal och studentportal

Kursportalen

www.cemus.uu.se/hua

Hållbar utveckling A:s kursportal används för att kommunicera aktuell kursinformation, schemaändringar etc. Kurssidan fungerar som en generell informationssida där ni kan klicka er vidare till respektive delkurs kursportal. På den generella sidan finner du kursen gemensamma schema samt en lista med "Senaste uppdateringar". För att hitta kursspecifik information såsom litteratur och examination ska du klicka dig vidare till varje delkurs kursportal. Kursportalen uppdateras löpande under hela kursen, ibland flera gånger i veckan.

Studentportalen

www.studentportalen.uu.se

I Hållbar utveckling A används studentportalen för en rad olika funktioner. Framförallt är det här du som student lämnar in dina skrivuppgifter och håller koll på din examination på kursen, detta gör du genom funktionen "Framsteg". Det är också på studentportalen som du finner texterna till kursens kompendium och eventuella gruppindelningar. För att få tillgång till studentportalen måste du ha ett studentkonto.

Examination och bedömning

På Hållbar utveckling A förekommer både individuella och gruppbaseade skrivuppgifter. Samarbete och diskussion uppmuntras, även i uppgifter som skrivs individuellt. Plagiering, dvs. inlämning av identiska eller snarlika svar, accepteras självklart inte. Litteraturhänvisningar och hänvisningar till föreläsningar ska alltid vara tydligt markerade.

Svaret förväntas vara välstrukturerat och denna aspekt ingår också i bedömningen av svaret. Det kan vara nödvändigt att arbeta om svaret flera

gångar för att få en tydlig struktur. Utrymmet för varje svar är begränsat, så en bra struktur är viktig för att få plats med ett fullständigt svar. Litteraturhänvisningar ska vara tydliga. Var noga med att skilja mellan information du refererar till och egna åsikter.

Referenser

Referenser till litteratur ska antingen ske med hjälp av fotnoter,¹ det s.k. Oxfordsystemet, eller med hjälp av parenteser i löpande text, det så kallade Harvardsystemet, exempel: (Hornborg, 2001, s. 39). Används Harvardsystemet ska en fullständig källförteckning bifogas till uppgiften. Minsta antal referenser måste följas för att uppgiften ska bli godkänd. Det är givetvis tillåtet (och uppmuntrat) att använda fler referenser än minimiantalet.

Det är tillåtet att använda externa källor – sådana som inte är med i kurslitteraturen – om det görs *utöver* det antal källor/referenser som krävs ur kurslitteraturen. På Uppsala universitets referensguide kan du läsa mer om hur man refererar: <http://ub.uu.se/libguides.com/referensguiden>

Inlämning

Skrivuppgifter lämnas in via Studentportalen (www.studentportalen.uu.se). Endast filformaten doc, docx, rtf och pdf är tillåtna. Inlämnade uppgifter kontrolleras automatiskt mot Urkund och jämförs där med ett stort antal texter i deras databaser. Detta sker för att skydda författare mot plagiering. Även de texter som studenter skickar in sparas i databasen och därmed skyddas också dessa mot plagiering. Att använda Urkund för inlämning av skriftliga uppgifter är praxis vid Uppsala universitet.

Litteratur

I Hållbar utveckling A har alla delkurser sin unika kurslitteratur, denna presenteras längre ner i kursinfohäftet. Utöver den kursspecifika litteraturen har kursen även en gemensam bok som används löpande under hela terminen, den är

- Thiele, L. P. (2016) *Sustainability*. (Second edition.) (även första upplagan från 2013 går bra)

1. Exempel: Hornborg (2001), "The Thermodynamics of Imperialism: Towards an Ecological Theory of Unequal Exchange", i *The Power of the Machine*, s. 39.

Delkurser

Hållbar utveckling A (30 hp) består av fem olika delkurser. På kommande sidor följer en kort beskrivning av respektive kurs.

Introduktion till hållbar utveckling (2 hp)

Vad menar vi egentligen när vi pratar om hållbar utveckling? Vad är hållbart och vad för slags utveckling är det som avses? Vem bestämmer detta? Och vad är det som ofta kanske förbises i den här diskursen? Frågor som dessa är vad som kommer behandlas under terminens första vecka som utgörs av en introduktionskurs till ämnet hållbar utveckling. Syftet är att introducera och problematisera själva begreppet hållbar utveckling och behandla olika perspektiv och definitioner som detta bygger på. Vi tar avstamp i de stora utmaningarna som vi står inför idag och försöker under veckan förstå olika sätt att förhålla sig till dessa ur olika hållbarhetsperspektiv.

Examination

- Aktivt deltagande vid och inlämnande av kursens skriftliga slutuppgift (tentarium), 10 september

Litteratur

- Urval av artiklar och kapitel som meddelas på kursportalen

Struktur

Delkursen går under vecka 36-37 och kursledningen består av Sanna och Alexis.

"Sustainable development has been called one of the least meaningful and most overused words in the English language."

– Leslie Paul Thiele, Sustainability (2013, s. 2)

Historiska perspektiv på miljö, utveckling och globalisering (7 hp)

Med utgångspunkt i samspelet mellan människa och natur ger delkursen ett kritiskt, historiskt djup till de senaste decenniernas globala miljöproblematik samt miljö- och utvecklingsdiskurs. Genom att växla mellan övergripande perspektiv och specifika händelser i historien ger kursen både en överblick och en djupare förståelse för global miljöhistoria.

I denna kurs eftersträvar vi att genomgående inkludera ett maktperspektiv och kritiskt tänkande är centralt. Mycket av historieundervisningen i Europa är ensidigt eurocentrisk, något vi strävar efter att balansera genom ett globalt perspektiv. Kursens struktur speglar det kritiska förhållningssättet till historia. Därför följer inte kursen ett traditionellt, lineärt historie-berättande. Istället kommer vi genom tematiska nedslag fördjupa oss i olika historiska processer där återkoppling genom diskussion är tänkt att skapa en djupgående förståelse om förhållandet mellan olika historiska fenomen. Återkommande i kursen är ett kritiskt förhållningssätt till historia och dess funktion; kan vi lära av historien, och i sådana fall vad?

“An environmental history worthy of the name deals not only with human beings and their works, but also with sheep and camels, with swamps and fallow land. One must notice that nature has a life of its own and is by no means only a component of human action, or the topic of human discourse.”

– Joachim Radkau

Examination

- Aktivt deltagande på två seminarier
- Genomförande och presentation av grupparbete.
- Individuell skriftlig uppgift.

Litteratur

- Ponting, C. (2007) *A New Green History of the World: the environment and the collapse of great civilizations*. (Rev. and updated ed.) New York: Penguin Books.
- Artiklar i kompendium som tillhandahålls av kursledningen.

Struktur

Delkursen ges under vecka 36-43 tillsammans med studenter som läser den fristående kursen Global miljöhistoria (GMH). Kursen är främst schemalagd på tisdagar och torsdagar, och kursledningen består av Ewa och Henrik.

Välfärd, utveckling och globalisering (7 hp)

Hur kommer det sig att den rikaste procenten nu äger lika mycket som resten av världen tillsammans? Vilka effekter har den ekonomiska globaliseringen på naturens värde och på människors livsvillkor? Vilka maktförhållanden råder globalt och lokalt och vilket handlingsutrymme erbjuder olika aktörers strategier för utveckling?

I denna kurs kommer vi ta oss an det stora perspektivet på globalisering och utvecklingsfrågor. Varje vecka behandlar vi ett nytt tema som sträcker sig från möjligheter och begränsningar med att mäta välfärd och utveckling, till globala flöden och hur välfärd kan genereras inom planetens gränser. Löpande under kursen kommer vi både ägna tid till att förstå och analysera de utmaningar mänskligheten står inför, samtidigt som potentiella alternativ och lösningar för framtiden kommer att diskuteras.

Examination

- En skriftlig inlämningsuppgift i två delar med ett tillhörande utkast.
- Aktivt deltagande på två seminarier.

Litteratur

- Roy, A. (2015) *Capitalism: a ghost story*. Verso Books.
- Thiele, L. P. (2016) *Sustainability*. John Wiley Sons. (Second edition.) (även första upplagan från 2013 går bra).
- Österbergh & Malmaeus (2018) *Ekonomi för Antropocen: skiftet till en hållbar värld*. Carlsson Bokförlag
- Artiklar i kompendium som tillhandahålls av kursledningen.

Struktur

Delkursen ges under vecka 37-43 och är främst schemalagd på måndagar, onsdagar och fredagar. Kursledningen består av Alexis och Sanna.

"Not everybody likes the idea of their cities filling up with the poor. A judge in Bombay called slum dwellers pickpockets of urban land. Another said, while ordering the bulldozing of unauthorized colonies, that people who couldn't afford to live in cities shouldn't live in them. When those who had been evicted went back to where they came from, they found their villages had disappeared under great dams and dusty quarries."
– Arundhati Roy, *Capitalism: a ghost story* (2012)

Klimat, energi, ekosystem och resursanvändning (7 hp)

Vad är det som händer med klimatet? Hur kan världens länder minska utsläppen av växthusgaser och samtidigt anpassa sig till de nya förhållanden som en förhöjd medeltemperatur för med sig? Hur kan olika tekniska och sociala innovationer inom klimat- och energiområdet bidra till en omställning mot ett mer hållbart samhälle? Hur ska vi göra för att nå globala överenskommelser, och hur fördelar vi de begränsade resurserna?

Världen står både inför ett stort energiförsörjningsproblem och en klimatomställningsutmaning. Det är dessa två ödesfrågor delkursen i huvudsak behandlar.

Under kursens gång studerar vi hur klimatet påverkas av och påverkar människan, samt hur energiförsörjning, olika energikällor och energisystem fungerar. Vidare diskuteras möjligheterna till, och konsekvenserna av, en omställning från fossila till förnybara energikällor. Kursen belyser också kontroverser kring forskning och politik, FNs klimatförhandlingar och de psykologiska och sociala aspekter som bromsar klimatarbetet. Vi undersöker också strategier för att hantera klimat- och energiutmaningarna.

Examination

- En kollektiv tentamen.
- Ett seminarium.
- Ett mindre grupparbete som redovisas muntligt och skriftligt.
- En individuell skrivuppgift.

Litteratur

- Berners-Lee, M. & Clark, D. (2014). Den brännande frågan: att förbruka hälften av världens olja, kol och gas är ödesdigert: hur tar vi oss ur beroendet? Stockholm: Karneval
- Ytterligare litteratur tillkommer inför kursstart
- Artiklar i kompendium som tillhandahålls av kursledningen.

Struktur

Delkursen ges under vecka 44 till vecka 2, 2018, tillsammans med studenter som läser den fristående kursen Klimatet, energin och det moderna samhället (KE). Kursen är främst schemalagd på tisdagar och torsdagar, och kursledningen består av Sofia och Lovisa.

"[Vi] måste söka oss upp ur de fossila djupen och tillbaka till biosfären. Till solens glans, blida vindar och böljan blå. [...] Den här gången ska vi inte växla över till mer koncentrerade energikällor, utan till mindre. Det har aldrig hänt förut."

-Therese Uddenfeldt, Gratislunchen (2016)

Kommunikation och projektledning för hållbar utveckling (7 hp)

Hur kan praktiskt arbete för hållbar utveckling se ut och hur kan *du* på bästa sätt ta tillvara på dina kunskaper och färdigheter i detta arbete? Hur mycket måste du utmana dig själv, och andra, i detta arbete? I denna delkurs kommer ni få möjlighet att utveckla er kompetens att samarbeta i och leda olika projekt inom området hållbar utveckling. Kursen kommer att ge en introduktion till olika verktyg att använda i en projektprocess, till stor del baserat på systemtänkande.

Kursen bygger till stor del på det projekt ni i grupper kommer att få planera, genomföra och utvärdera under kursens veckor. Parallellt med projektet har vi mer teoretiska moment där bland annat förändringsskapande, ledarskap och kommunikation behandlas. Sammantaget syftar kursen till att utveckla och stimulera er förmåga till kreativitet och nyfikenhet men även struktur och organisation.

Examination

- Aktivt deltagande vid kursens obligatoriska workshops.
- Genomförande och inlämning av *Projektplan* i grupp
- Genomförande och inlämning av *Individuell projektreflektion*

Litteratur

Meddelas närmare kursstart.

Struktur

Delkursen ges under vecka 44-51 och är främst schemalagd på måndagar och onsdagar. Kursledningen består av Sanna och Alexis.

Om CEMUS

Centrum för miljö- och utvecklingsstudier, CEMUS, är en del av Uppsala universitet och Sveriges lantbruksuniversitet, SLU. Vi erbjuder tvärvetenskaplig utbildning, ett ämnesövergripande forsknings- och doktorandforum och ett forum för samverkan med samhället och de två universiteten med syftet att stimulera till fördjupad dialog och kunskap om miljö-, utvecklings- och hållbarhetsfrågorna. Verksamheten tillkom genom ett studentinitiativ i samarbete med ett antal akademiker vid Uppsala universitet och kurserna drivs till större delen av studenter anställda som amanuenser i nära samarbete med universitetslärare och forskare vid de båda Uppsala universiteten.

*Education is the most powerful weapon
which you can use to change the world*

- Nelson Mandela

CEMUS utbildning – studentledd utbildning för en bättre värld

Våra tvärvetenskapliga kurser fokuserar på en rad utmaningar inom hållbarhetsområdet, där olika kurser erbjuder möjligheten att utforska olika frågor på djupet och få nya perspektiv på dessa frågor. Kurserna är tänkt att fungera som ett komplement till dina övriga studier och ge dig unika kunskaper och färdigheter. Över 600 studenter från hela världen läser varje år på CEMUS.

Utbildningen vid CEMUS är studentdriven och studentledd med två studenter anställda som amanuenser per kurs med ansvar för planering, genomförande och utvärdering av kursen. Amanuenserna samarbetar med dels en kursarbetsgrupp bestående av universitetslärare, forskare, externa aktörer och studentrepresentanter, som beslutar om schema, litteratur och examination, och CEMUS utbildnings studierektor och utbildningssamordnare. Till kurserna inbjuds speciellt utvalda gästföreläsare som bidrar med expertkunskaper inom ett område, teori och metoder, och egna erfarenheter av att ha arbetat med frågorna. Du som student förväntas också vara en medskapare av kunskap tillsammans med kursledning, gästföreläsare och medstudenter. Ditt engagemang i och för kursen du läser är avgörande för ditt eget och andras lärande.

CEMUS Forum

CEMUS Forum ger dig möjligheten att engagera dig ytterligare i de frågor du brinner för och ta del av de aktiviteter som anordnas. Föreläsningsserien Framtidsakademin, hållbarhetsfestival i maj, tematiska symposier, projektcaféer och alumniträffar är några exempel. Många av dessa aktiviteter anordnas i samarbete mellan studenter och personal och du som student har möjlighet att komma egna idéer på vad du skulle vilja anordna. Vid de återkommande projektcaféerna får du en inblick i pågående studentprojekt, får veta mer om vad som är på gång på CEMUS och kan träffa andra som vill starta liknande projekt.

Studiemiljö och mötesplats – CEMUS Bibliotek – Library/Lab/Lounge

Våra lokaler fungerar som mötesplats och kontaktyta för studenter från alla våra kurser. Här kan du studera, söka information och umgås. CEMUS är öppet mellan kl. 09.00-15.30 via entrén från korridoren, med ett passerkort har du tillgång till biblioteket utanför dessa tider, passerkort skaffar du i Geotryckeriet (du måste vara registrerad på en CEMUS kurs). Geocentrums huvudentré är öppen mellan 08.00-17.30.

Kurslitteratur, böcker och kompendium, finns som referens ex. att läsa i CEMUS bibliotek, hemlån av kurslitteratur görs via Geobiblioteket.

Språkverkstaden vid Uppsala universitet

Språkverkstaden är gratis och tillgänglig för alla studenter på grund- och avancerad nivå. Den erbjuder individuell handledning i skriftlig och muntlig framställning i svenska och engelska. Samtliga av Språkverkstadens handledare har stor och bred erfarenhet av att vägleda i vetenskapligt skrivande och talande inom olika ämnesområden. Dom undervisar vid universitetet och är specialiserade inom skilda områden, t.ex. svenska som andraspråk, läs- och skrivsvårigheter samt studieteknik.

www.sprakverkstaden.uu.se

Bilaga 1

Kursplan

Hållbar utveckling A

Sustainable Development A

Kurskod: 1MV020 **Utbildningsnivå:** Grundnivå **Huvudområde(n) och successiv fördjupning:** Hållbar utveckling G1N **Betygsskala:** Underkänd (U), 3, 4, 5. **Inrättad:** 2008-03-13 **Inrättad av:** teknisk-naturvetenskapliga fakultetsnämnden **Reviderad:** 2010-04-28 **Reviderad av:** Teknisk-naturvetenskapliga fakultetsnämnden **Kursplan gäller från:** vecka 34, 2010 **Behörighet:** Grundläggande behörighet

Ansvarig institution Institutionen för geovetenskaper

Mål

Efter godkänd kurs ska studenten kunna:

- 1) redogöra för och diskutera olika definitioner av begreppet hållbar utveckling;
- 2) redogöra för och kritiskt förhålla sig till olika sätt att mäta och värdera hållbar utveckling;
- 3) förhålla sig till och kritiskt diskutera sin egen och andras roll i hållbarhetsproblematiken;
- 4) redogöra för och kritiskt förhålla sig till hur hållbar utveckling kan implementeras på individuell- till systemnivå;
- 5) redogöra för centrala miljöhistoriska processer och förklaringsmodeller rörande olika samhällens framväxt och nedgång, samt relatera dessa till relevanta samtida frågor inom hållbarhetsområdet;
- 6) redogöra för och diskutera olika historiska narrativ och teorier kopplat till samtida och framtida frågor inom hållbarhetsområdet;
- 7) redogöra för och diskutera olika sätt att mäta välfärd, utveckling, fattigdom och miljö;
- 8) redogöra för och diskutera globala maktförhållanden och anlägga ett rättviseperspektiv på hållbarhetsproblematiken;
- 9) redogöra för och diskutera klimat-, energi- och resursfrågor utifrån ett hållbarhetsperspektiv;
- 10) utifrån ett naturvetenskapligt perspektiv redogöra för och sammanfatta grundläggande begrepp och centrala ramverk för en hållbar samhällsutveckling;
- 11) tillämpa systemtänkande på centrala frågor inom hållbarhetsområdet;
- 12) planera, genomföra och utvärdera projekt inom hållbarhetsområdet;

Bilaga 2

Arbetsgrupper

Till alla CEMUS kurser knyts en arbetsgrupp med lärare och forskare från Uppsalas två universitet. Arbetsgruppen bidrar med sin erfarenhet och specialistkunskap till kursernas innehåll, upplägg och framförallt examinationsformer. Det är arbetsgruppen som formellt examinerar studenterna på kurserna. Nedan följer arbetsgrupperna för respektive delkurser

Hållbar utveckling A

Sara Andersson har jobbat på CEMUS sedan 2006 och har haft hand om kursen *Den globala ekonomin* under två år och *Hållbar utveckling A* under tre år. Sara är nationalekonom och statsvetare med särskilt intresse för globala utvecklings- och resursfrågor, helst frågor som rör rättvisa i relation till det ekonomiska systemets olika aktörer och grupper.

Elin Bjarnegård är docent i statskunskap och universitetslektor inom utvecklingsstudier vid statsvetenskapliga institutionen vid Uppsala universitet. Elins forsknings- och undervisningsintressen är främst inom jämförande politik med ett särskilt fokus på genusfrågor.

Anneli Ekblom är föreståndare på CEMUS och arkeolog och har skrivit en avhandling om människans samspel med klimat och miljö. Hon använder ett historiskt perspektiv för att skapa djupare insikt i dagens miljövård, där det historiska perspektivet bidrar med en förståelse av människans samspel med omgivning och miljö och hur det förändrats genom tiderna.

Jakob Grandin är doktorand inom klimat och energiomställning på Universitetet i Bergen. Jakob har tidigare arbetat som kurssamordnare på CEMUS där han bland annat var kursresursperson för *Hållbar utveckling A*. Idag arbetar Jakob även med att sprida CEMUS studentledda modell till Bergen.

David Jansson är docent i kulturgeografi och studierektor för forskarutbildningen på kulturgeografiska institutionen vid Uppsala universitet. David besöker även kursen som föreläsare då han kommer presentera världssystemteori.

Alice Mattsson var student på Hållbar utveckling A under 2017 och läste även Hållbar utveckling B under vårterminen 2018.

Daniel Mossberg är studierektor på CEMUS. Han har arbetat på CEMUS sedan 2004 och har en bakgrund inom kulturanthropologi, praktisk filosofi och hållbar utveckling.

Marlene Werner var student på Hållbar utveckling A under 2017 och läste även Hållbar utveckling B under vårterminen 2018.

Bilaga 3

Karta

